2026 жылғы энергетика секторындағы инвестициялардың негізгі трендтері

Кіріспе

Өткен жылғы ENERGY Insights & Analytics дайындаған энергетика секторындағы инвестициялар шолуында атап өтілгендей, жаһандық капитал құрылымы қарқынды өзгерістерге ұшырауда. Инвесторлар өсу қарқыны озық жоғары технологиялық нарық сегменттеріндегі қатысуын барған сайын арттыруға ұмтылуда. Бұл сектор активтердің нарықтық құнының экспоненциалды өсуімен сипатталады, бұл инвесторларға жоғары табыстылықты қамтамасыз етеді. Қазіргі тренд жасанды интеллекті (ЖИ) технологияларын ауқымды енгізумен қосымша ынталандырылуда, бұл ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарға (ҒЗТКЖ), сондай-ақ физикалық инфрақұрылымға – ең алдымен, деректерді өңдеу орталықтарына (ДӨО) елеулі капитал салуды талап етеді. Дегенмен, ДӨО-лардың жұмыс істеуі үздіксіз энергиямен қамтамасыз етуге тікелей тәуелді, бұл қазірдің өзінде бүкіл әлемде электр энергиясы тарифтерінің айтарлықтай өсуіне себеп болды. ДӨО-лар тарапынан энергия тұтынудың қарқынды артуы энергетикалық ресурстарды жеткізудің бүкіл тізбегін ЖИ индустриясының одан әрі дамуы үшін ықтимал «тар орынға» айналдыруда. Бұл сұраныс пен ұсыныс арасындағы жаңа құрылымдық теңгерімсіздіктің туындау қаупін қалыптастырады, бұл ұзақ мерзімді перспективада энергетика секторына инвестиция салатын инвесторлар үшін елеулі пайда табуға мүмкіндік ашуы мүмкін.

Жаһандық инвестициялық ландшафт

Халықаралық энергетикалық агенттіктің (ХЭА) «World Energy Investment 2026» баяндамасының деректеріне сәйкес, биылғы жылы энергетикаға салынатын әлемдік инвестициялардың жиынтық көлемі 3,4 трлн АҚШ долларына жетеді деп күтілуде, бұл 2025 жылғы көрсеткіштен 5%-ға жоғары. Алдыңғы кезеңдердегідей, капитал салымдарының негізгі үлесі «таза» энергетика секторына (жаңартылатын энергия көздері (ЖЭК), атом энергетикасы, электр желілері, энергия сақтау жүйелері, төмен көміртекті отын және электрлендіру) тиесілі болады – мұндағы инвестициялардың болжамды көлемі 2,2 трлн АҚШ долларын құрайды. Сарапшылардың бағалауы бойынша, қалған 1,2 трлн АҚШ доллары мұнайды, табиғи газды және көмірді қамтитын қазба отын секторына бағытталады.

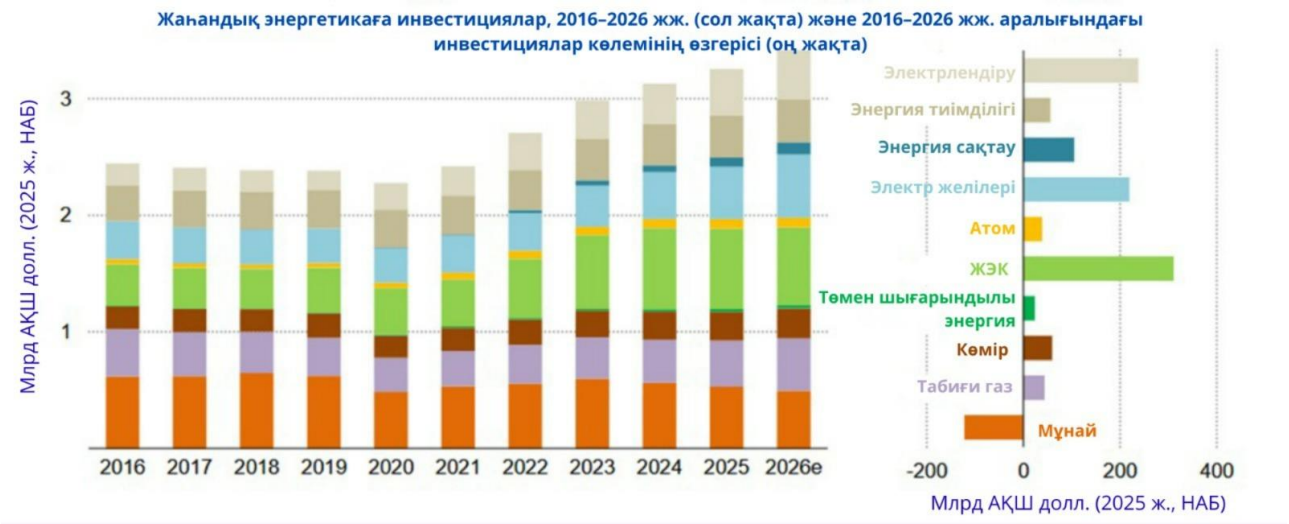

Дереккөз: ХЭА World Energy Investment 2026 [2026 жылғы мамыр]

Алайда өсімнің осы жалпы көрсеткіштерінің астарында жаһандық ландшафттың терең фрагментациясы жатыр. Әлемдік энергетика секторына салынатын инвестициялар әлі де негізінен небәрі үш жетекші экономикада – Қытайда, АҚШ-та және Еуропалық Одақта (ЕО) шоғырланған. Қытай айқын басымдықпен көш бастап тұр: елдің жиынтық инвестициялары 950 млрд АҚШ долларына жуықтады. Мұндай жоғары көрсеткіштер жаңартылатын энергия көздері (ЖЭК) саласындағы ауқымды жобалармен қатар, электр желілерін, атом энергетикасын және қазба отын секторын дамытуға жұмсалған елеулі шығындармен түсіндіріледі. АҚШ шамамен 650 млрд АҚШ доллары көлеміндегі инвестициямен екінші орында тұр. Сонымен қатар, АҚШ Қытаймен салыстырғанда мұнайға, табиғи газға және көмірге салынатын инвестициялардың анағұрлым жоғары үлесін сақтап отыр, сонымен бірге электр желілерін жаңғырту мен энергия тиімділігі саласындағы жобаларды белсенді қаржыландыруды жалғастыруда. Осы елдердің аясында ЕО «таза» энергетикаға көшуге деген түбегейлі ұстанымымен ерекшеленеді: еуропалық бірлестік өзінің 450 млрд АҚШ долларын құрайтын «бюджетінің» негізгі бөлігін ЖЭК-ті дамытуға және энергия тиімділігін арттыруға бағыттап, шығындар құрылымындағы қазба отынның үлесін барынша азайтып отыр. Ал қазба отынның дәстүрлі хабтары, мысалы Таяу Шығыс пен Еуразия, инвестициялық бюджеттерін негізінен мұнайға, газға және көмірге шоғырландырса, дамушы өңірлер (соның ішінде Үндістан, Латын Америкасы, Оңтүстік-Шығыс Азия және Африка) айтарлықтай артта қалып отыр: олардың әрқайсысындағы инвестициялардың жиынтық көлемі 100 млрд АҚШ долларынан төмен деңгейде қалыптасуда. Капиталдың мұндай біркелкі емес бөлінуі жаһандық шығындардың тарихи ең жоғары деңгейге жеткеніне қарамастан, энергетикалық ауысуды негізінен «қаржылық мүмкіндігі жоғары» өңірлер тобының ынталандырып отырғанын көрсетеді. Ал дамушы елдер энергетикалық қажеттіліктерінің артуына қарамастан, жеткіліксіз қаржыландырылып отыр.

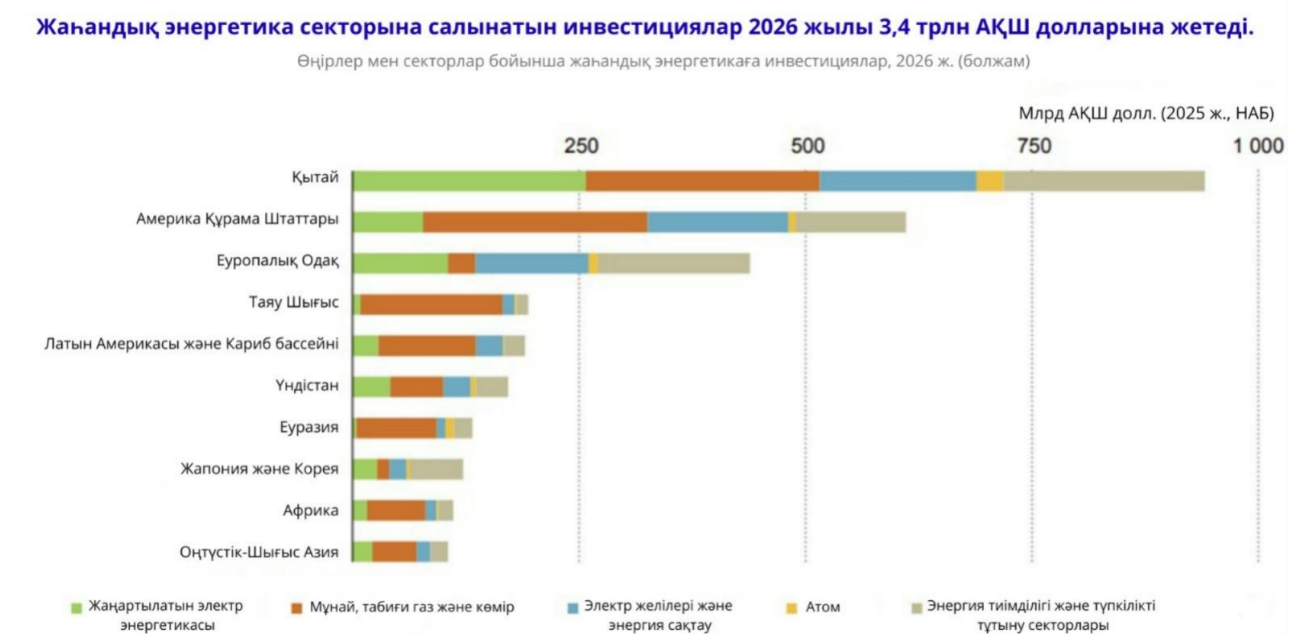

Дереккөз: ХЭА World Energy Investment 2026 [2026 жылғы мамыр]

Географиялық теңгерімсіздіктерден бөлек, дәстүрлі жеткізу тізбектерінің ішіндегі капиталды бөлу құрылымы да түбегейлі өзгерістерге ұшырауда. Пандемиядан кейінгі кезеңде барлау және өндіру сегментіне салынатын инвестициялар көлемі жалпы алғанда төмендеді, сонымен қатар геологиялық барлау жұмыстарына жұмсалатын шығындар барлық өңірлерде қысқарды. Бүгінде өндіру секторына бағытталатын ағымдағы инвестициялардың шамамен 90%-ы өндірістік қуаттарды кеңейтуге емес, қолданыстағы кен орындарындағы өндірудің табиғи төмендеу қарқынын өтеуге ғана жұмсалуда. Таяу Шығыстағы қақтығыс жалпы белгісіздікті одан әрі күшейтіп отыр. Өйткені Таяу Шығыстағы ірі кен орындары әлемдегі өндірудің ең төмен табиғи төмендеу қарқынымен сипатталады, сондықтан өндірістік белсенділіктің басқа өңірлерге ауысуы әлемдік мұнай-газ саласының нарықтағы ұсыныстың жеткілікті деңгейін сақтау үшін әлдеқайда көп күш жұмсап, капитал салымдарын арттыруына тура келетінін білдіреді.

Қазба отын энергетикасына инвестициялар

Ағымдағы жылы АҚШ пен Иран арасындағы әскери шиеленістің күшеюіне байланысты шикі мұнай бағасының жоғарылауына қарамастан, қазба отын энергетикасы секторына салынатын инвестициялардың жиынтық көлемі жалпы алғанда өзгеріссіз қалады деп күтілуде. World Energy Investment 2026 баяндамасына сәйкес, 2026 жылы қазба отынды өндіруге жұмсалатын жиынтық капиталдық шығындар небәрі 3%-ға өседі, бұл негізінен

табиғи газ жобаларына салынатын инвестициялардың артуы есебінен қамтамасыз етіледі. Сонымен қатар, мұнай өндіруге салынатын инвестициялар қатарынан төртінші жыл төмендейді деп болжануда және пандемиялық 2020 жылдан бері алғаш рет 500 млрд АҚШ долларынан төмен деңгейге түседі. Бұл компаниялардың капиталдық шығындарға қатысты қатаң тәртіпті сақтауға және қолданыстағы активтерден алынатын қосылған құнды барынша арттыруға басымдық беруімен түсіндіріледі. Бұл үрдіс жуырда өткен Astana Market Briefing 2026 конференциясындағы «Шығындардың құбылмалылығы және жеткізу тізбектеріндегі іркілістер» атты сессия барысында жан-жақты талқыланды.

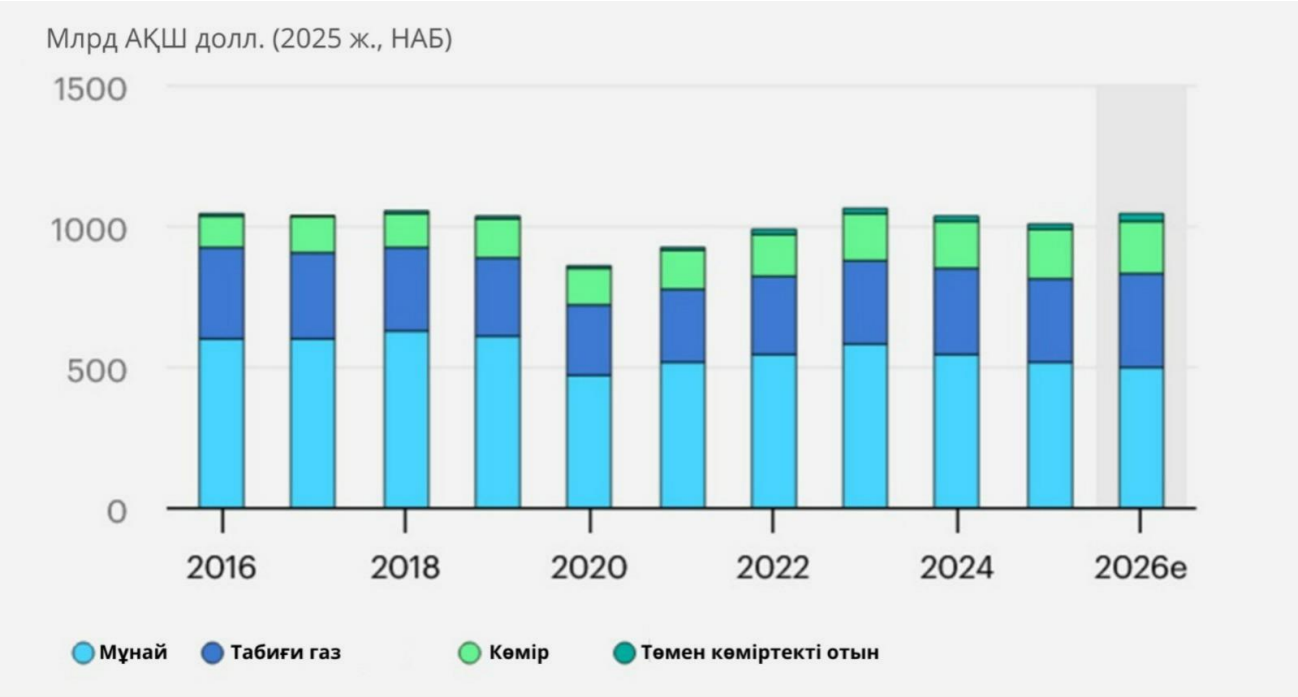

Дереккөз: ХЭА World Energy Investment 2026 [2026 жылғы мамыр]

Керісінше, ХЭА болжамына сәйкес, табиғи газ секторына салынатын капиталдық инвестициялар 10%-дан астам өседі, бұл сұйытылған табиғи газ (СТГ) саласындағы жобалардың кезекті толқынының іске асырылуымен байланысты. Соңғы жылдардағы геосаяси оқиғалар аясында реттеушілер мен нарық қатысушыларының энергетикалық қауіпсіздік пен жеткізу тізбектерінің тұрақтылығына қатысты алаңдаушылығы күшейіп, бұл көмір өнеркәсібіне салынатын инвестициялардың айтарлықтай өсуіне алып келді.

Төмен көміртекті отын энергетикасына инвестициялар

ХЭА баяндамасына сәйкес, 2026 жылы төмен көміртекті отын секторы шамамен 30 млрд АҚШ доллары көлемінде капиталдық инвестиция тартады деп күтілуде, алайда бұл әлі де әлемдік энергетикаға салынатын жалпы инвестициялар құрылымындағы өте мардымсыз үлесті құрайды. Сұйық биоотын мен биогазға салынатын инвестициялар шамамен 5%-ға өсіп, 16 млрд АҚШ долларынан асады деп болжануда. Бұған ішкі шикізат ресурстарын дамытуға берілетін жоғары басымдық ықпал етеді, алайда Таяу Шығыстағы қақтығыс аясында азық-түлік пен тыңайтқыштар нарығындағы жағдайдың күрделенуі тежеуші факторға айналады.

Ең қарқынды дамып келе жатқан сегмент – төмен көміртекті сутек: болжам бойынша, бұл саладағы шығындар шамамен 50%-ға өсіп, негізінен Еуропада, АҚШ-та және Қытайда шамамен 10 млрд АҚШ долларына жетеді. Дегенмен, жобалардың басым бөлігінің іске асырылуы әлі де мемлекеттік қолдауға едәуір тәуелді екенін, ал жобалардың өздері іске асыру мерзімдерінің кешігуі мен бағаның инфляциялық өсуіне осал екенін ерекше атап өткен жөн. Атап айтқанда, көмірқышқыл газын ұстау, пайдалану және сақтау (КҰПС) технологиялары төмен көміртекті отын саласындағы ең қарқынды дамып келе жатқан бағыттардың бірі болып табылады. Алайда жарияланған жобалардың шамамен 90%-ы бойынша әлі түпкілікті инвестициялық шешім қабылданбаған, бұл төмен көміртекті отынды қазіргі нарықтық нишасынан шығару үшін реттеуші база, тәуекелдерді төмендету тетіктері және жеңілдетілген қаржыландырудың қаншалықты маңызды екенін көрсетеді.

Дереккөз: ХЭА World Energy Investment 2026 [2026 жылғы мамыр]

Электр энергетикасына инвестициялар

2025 жылы электр энергетикасы секторына салынған инвестициялардың жиынтық көлемі 7%-ға өсіп, 1,5 трлн АҚШ долларына жетті. Сонымен қатар капиталдың электр желілеріне, энергия сақтау жүйелеріне және қазба отынға негізделген генерацияға қарай ауысу үрдісі байқалды, ал жаңартылатын энергетикаға салынатын инвестициялар баяулады. Бұл ЖЭК технологиялары құнының төмендеуімен және Қытай мен АҚШ-тың реттеуші саясатындағы өзгерістермен байланысты. Соған қарамастан, ЖЭК саласындағы жобаларға генерацияға жұмсалатын жалпы шығындардың 70%-ы тиесілі болып отыр, бұл жыл сайын шамамен 665 млрд АҚШ долларын құрайды.

Дереккөз: ХЭА World Energy Investment 2026 [2026 жылғы мамыр]

Өткен жылмен салыстырғанда байқалған маңызды өзгерістердің бірі – қауіпсіздік тәуекелдерін барынша азайту мақсатында инвестициялардың электр желілері мен энергия сақтау жүйелерін дамытуға белсенді түрде қайта бағыттала бастауы болды. Технологиялық сектор тарапынан, әсіресе ЖИ мен ДӨО-лардың қажеттіліктері үшін электр энергиясына сұраныстың артуы энергетикаға капитал салудың қуатты драйверіне айналды. ХЭА бағалауы бойынша, 2025 жылы ДӨО инфрақұрылымын дамытуға арналған энергетика секторына салынған инвестициялардың жиынтық көлемі (оның ішінде желілерді жаңғырту, электр жабдықтары және генерация) әлемдік ауқымда 100 млрд АҚШ долларынан асты. ДӨО-ларды жедел әрі сенімді электрмен жабдықтауды қамтамасыз ету үшін 2025 жылы табиғи газбен жұмыс істейтін жаңа жылу электр станцияларын салуға берілген тапсырыстар көлемі соңғы 25 жылдағы ең жоғары деңгейге жетіп, 130 ГВт-ты құрады. Тапсырыстар портфелінің негізгі үлесі АҚШ пен Таяу Шығысқа тиесілі. Сонымен қатар АҚШ-та дәл технологиялық сектор тарапынан қалыптасқан сұраныс жергілікті генерациялау қуаттарын құруға арналған газ

турбиналарына берілген тапсырыстардың іс жүзінде бүкіл көлемін қамтамасыз етті, олардың жалпы құны 28 млрд АҚШ долларын құрады.

ХЭА деректеріне сәйкес, баяндамада болжанған энергетикаға салынатын инвестициялардың шамамен 75%-ы Таяу Шығыстағы қақтығыстың ушығуынан әлдеқайда бұрын қабылданған шешімдерге негізделгенін ерекше атап өткен жөн. Осыған байланысты агенттік қарқынды өзгеріп жатқан геосаяси жағдайда шешім қабылдаушылар үшін энергетикалық қауіпсіздікті барған сайын басты басымдық деп атап келеді. АҚШ пен Иран арасындағы қақтығыстан туындаған қазіргі нарықтық күйзелістер мен энергетикалық қауіпсіздік мәселелері CERAWeek 2026 конференциясында да, Astana Market Briefing 2026 конференциясында да талқыланған негізгі тақырыптардың бірі болды.

Сақталып отырған геосаяси шиеленіс капиталды бөлудегі барған сайын ауқымды өзгерістерді жеделдетуде, мұнда қауіпсіздік, сенімділік және жеткізілімдерді әртараптандыру құн мен экологиялық аспектілер сияқты маңызды факторларға айналуда. Бұл динамика отын түрлері мен технологиялар бөлінісіндегі инвестициялық басымдықтарды өзгертіп, қолжетімді ішкі энергия көздеріне деген қызығушылықты күшейтеді деп күтілуде. Бұл жаңартылатын энергетика мен атом энергетикасының, ал кейбір жағдайларда тіпті көмір өнеркәсібінің өсуі үшін қосымша әлеует қалыптастырып, сонымен қатар электрлендіру үдерісін жеделдетеді. Нәтижесінде қазірдің өзінде әлемдік энергетикаға салынатын жиынтық инвестициялардың шамамен 60%-ын құрайтын электр энергетикасына инвестициялар жалпы энергетикалық теңгерімдегі өз үлесін одан әрі арттыра береді.

Қазақстанның энергетика секторындағы инвестициялық ландшафтқа шолу

Қазақстан Орталық Азиядағы тікелей шетелдік инвестициялар [ТШИ] үшін жетекші бағыт ретінде бұрыннан танылған: 1991 жылы тәуелсіздік алған сәттен бастап ел жүздеген миллиард АҚШ долларын тартты. Соған қарамастан, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің [ҚРҰБ] соңғы деректері шетелдік инвестициялар ағынының баяулағанын көрсетеді. 2024 жылы 17,9 млрд АҚШ долларына дейін күрт төмендегеннен кейін жалпы ағын ішінара қалпына келіп, 2025 жылы 20,5 млрд АҚШ долларын құрады.

Дереккөз: ENERGY Insights & Analytics ҚРҰБ деректері негізінде әзірлеген.

Өткен жылғы шолуда біз Қазақстанның энергетика секторына инвестициялар тарту тұрғысындағы негізгі күшті жақтарын атап өтіп, сонымен қатар өткен жылдардағы басты тәуекелдер мен стратегиялық қателіктерді көрсеттік. Елдің артықшылықтарының қатарында біз Chevron және ExxonMobil сияқты әлемдік мұнай-газ мейджорларымен ұзақ жылдар бойы қалыптасқан табысты серіктестік тәжірибесін, сенімді сауда серіктесі ретіндегі беделін, халықтың жоғары білім деңгейін, сондай-ақ ашықтықты арттыруға және басқарудың демократиялық институттарын дамытуға бағытталған жүргізіліп жатқан саяси жаңғыртуды атап өттік. Біз осы бағыттардың барлығы бойынша Қазақстанның ұстанымдары іргелі тұрғыдан орнықты болып қала беретініне сенімдіміз.

Нормативтік-құқықтық базаның айқын еместігі және инвестициялық даулардың ушығуы сияқты институционалдық тежегіш факторлар шетелдік капитал үшін елеулі кедергілер туғызады. Елдің корпоративтік серіктестіктің бай тарихы болғанымен, соңғы уақытта Қашаған мен Қарашығанақ сияқты аса ірі кен орындарында халықаралық мейджорлардың қатысуымен экология және салық салу мәселелері бойынша бірнеше миллиард долларлық арбитраждық даулар инвесторлардың келісімшарт талаптарының мызғымастығына және ішкі фискалдық режимнің болжамдылығына қатысты алаңдаушылығын күшейтті. Осындай реттеуші ортаны басқару мемлекеттен табиғи рентаны барынша арттыруға ұмтылыс пен қолданыстағы инвесторлардың құқықтарын қорғау қажеттілігі арасындағы тепе-теңдікті сақтауды талап етеді. Ауқымды инфрақұрылымдық капиталды бөлу кезінде жаһандық ойыншылар осы ағымдағы дауларды баламалы өңірлер ұсынатын болжамдылық деңгейімен қатар бағалайды. Ішкі құқықтық күрделіліктер Қазақстанның күрделі геосаяси жағдайымен және одан туындайтын санкциялық тәуекелдермен де күшейе түседі. Осы жағдай аясында мемлекеттік саясаттың басымдығы қолда бар артықшылықтарды өңдеу және өткізу сегментіне нақты инвестицияларға айналдыруға әрі инфрақұрылымды дамытуға ауысты.

Қазақстан жоғары қосылған құны бар өнімдерді терең өңдеуге барған сайын белсенді түрде қайта бағдарлануда. Мұнай-химия өнеркәсібіндегі басты перспективалы жоба – 2029 жылға қарай жылына 1,25 млн тонна полиэтилен өндіруге есептелген жобалық қуаты бар Silleno полиэтилен зауытын салу. Инвестиция көлемі шамамен 7 млрд АҚШ долларын құрайды, ал құрылысты аяқтау 2028 жылға жоспарланған. Бұдан бөлек, қазіргі уақытта бутадиен, полиэтилентерефталат, карбамид, аммиак және алкилат өндіретін зауыттарды қоса алғанда, тағы бірнеше ірі жоба іске асырылу сатысында тұр.

Газ секторында Үкімет 2029 жылға қарай Қашағанда (қуаты 1 млрд текше метр және 2,5 млрд текше метр) нысандар салу, сондай-ақ Қазақ газ өңдеу зауытын (ҚазГӨЗ) жылына 0,9 млрд текше метрге кеңейту есебінен газ өңдеу бойынша қосымша 5,9 млрд текше метр жылдық қуатты іске қосуды жоспарлап отыр. Қашағандағы бірінші зауыттың құны 1 млрд АҚШ долларына бағаланса, екіншісінің құны 2–2,5 млрд АҚШ доллары деңгейінде болады деп болжануда. Екінші газ өңдеу зауытын (ГӨЗ) пайдалануға беру 2028–2029 жылдарға жоспарланған. Болжамды құны шамамен 150–170 млрд теңгені құрайтын ҚазГӨЗ-ді кеңейту жобасын аяқтау мерзімі 2027 жылғы ақпанға белгіленген, дегенмен бастапқыда жобаны іске асыру кестесі 2022–2024 жылдарға жоспарланған болатын.

Қазақстан көмір және маневрлік генерация қуаттарын арттыруда. Көмір генерациясын дамыту жөніндегі ұлттық жоспар алты жаңа ірі энергетикалық нысанның, соның ішінде Екібастұз мемлекеттік аудандық электр станциясы-3 (Екібастұз МАЭС-3) мен Курчатов, Көкшетау, Семей, Өскемен және Жезқазған қалаларындағы станциялардың құрылысын көздейді. Бұл бастама қолданыстағы станцияларды «таза көмір» технологияларын енгізу жөніндегі кешенді бағдарлама аясында техникалық жаңғыртумен қатар жүзеге асырылып жатыр, ол жалпы алғанда 7,6 ГВт қуатты қамтиды. Маневрлік генерацияны қамтамасыз ету мақсатында Түркістан, Ұлытау, Қызылорда және Алматы облыстарында жиынтық қуаты шамамен 1,8 ГВт болатын төрт бу-газ қондырғысын (БГҚ) салу жобасы іске асырылуда. Жүйелік оператор KEGOC өткізу қабілеті 2 000 МВт болатын, кернеуі 500 кВ «Солтүстік – Оңтүстік» жоғары вольтты тұрақты ток желісін (ЖВТТЖ) салу жобасын жүзеге асыруда. Жоба өңіраралық «тар орындарды» жоюға және елдің оңтүстігінде жаңартылатын энергия көздерінің (ЖЭК) ауқымды қуаттарын біріктіруді қамтамасыз етуге бағытталған. Қарабатаннан Үлкенге дейінгі ұзындығы 600 шақырым, кернеуі 500 кВ электр беру желісін салу арқылы Батыс аймақты Қазақстанның Бірыңғай электр энергетикалық жүйесімен (БЭЭЖ) біріктіруді 2027 жылы аяқтау жоспарланып отыр. Қазақстанның базалық генерацияны қамтамасыз ету саласындағы ұзақ мерзімді стратегиясы бейбіт атом саласындағы халықаралық әріптестікке бағытталған: «Росатом» Алматы облысының Жамбыл ауданында қуаты 2,4 ГВт болатын алғашқы атом электр станциясының (АЭС) құрылысын басқарады, оны пайдалануға берудің болжамды мерзімі – 2035 жыл, ал қытайлық CNNC компаниясы осы ауданда екінші атом электр станциясын (АЭС-2) салу жөніндегі келісімшартқа ие болды.

Электр энергетикасы секторын осындай ауқымды жаңғырту ең алдымен дәстүрлі өнеркәсіптік қажеттіліктерді қанағаттандыруға бағытталғанымен, ұзақ мерзімді перспективада ол жоғары технологиялық экономикалық тауашаларды игерудің де

негізін қалайды. Екібастұздағы «Деректерді өңдеу орталықтары аңғары» (ДӨО аңғары) жобасы ауданы 1 400 гектарды құрайтын ірі цифрлық хаб болып табылады. Қазақстанда Nvidia компаниясымен серіктестікте құны 10 млрд АҚШ долларын құрайтын жасанды интеллект хабын (ЖИ-хаб) құру жоспарлары туралы жуырдағы мәлімдеме қуатты стратегиялық белгі болып саналады, алайда оның түпкілікті табысы инфрақұрылымдық қуаттардың күрделі тапшылығын еңсеруге тікелей байланысты болады.

Қорытынды

Біз соңғы бірнеше жыл бойы шикі мұнай бағасының қолайлы конъюнктурасына қарамастан, мұнай өндіруге салынатын инвестициялардың тоқырауын жалғастырып отырғанын көріп отырмыз. Жаһандық ауқымда энергетикаға салынатын инвестициялардың жалпы көлемі болжам бойынша 2026 жылы тарихи межеге – 3,4 трлн АҚШ долларына жетеді, алайда бұл базалық өсім нарықтың терең фрагментациясын жасырады: капитал негізінен Қытайда, АҚШ-та және Еуропалық Одақта шоғырланған, ал дамушы елдер айтарлықтай артта қалып отыр. Мәселе мұнайдың өзектілігін жоғалтуында емес, қауіпсіздік, сенімділік және ұзақ мерзімді сұранысты бағалау қағидаттарының өзгеруінде. Дәл осы жағдай табиғи газға салынатын күрделі шығындардың 10%-ға айтарлықтай өсуіне және жеткізу тізбектерінің тұрақтылығына қатысты геосаяси алаңдаушылықтан туындаған көмірге инвестициялардың қайта жандануына себеп болды. Жасанды интеллектінің (ЖИ) дамуымен жеделдеген электр энергиясын тұтынудың өсуі алдыңғы инвестициялық циклдерде іс жүзінде болмаған сұраныстың жаңа қуатты факторын қосты. Бұл әлемнің іс жүзіндегі барлық ірі экономикаларын электр желілерін жаңғырту мен энергия сақтау жүйелерін енгізу мерзімдерін қысқартуға мәжбүрлеуде, өйткені технологиялық энергетикалық инфрақұрылымның қажеттіліктері электр энергетикасына байланысты инвестициялардың үлесін әлемдік энергетикаға жұмсалатын жиынтық шығындардың шамамен 60%-ына дейін ұлғайтып отыр.

Қазақстан үшін мұндай серпін өте перспективалы болып көрінеді: елде бастапқы энергетикалық ресурстардың, соның ішінде қазба отынының, уранның және жаңартылатын энергия көздерінің (ЖЭК) мол қоры бар; инфрақұрылым қауіпсіздігіне төнетін тәуекелдер дәуірінде ерекше маңызға ие болып отырған геосаяси бейтараптық ұстанымын сақтап отыр; сондай-ақ цифрлық инфрақұрылымға ауқымды инвестициялар тартудың перспективалы бағыты ретінде өз ұстанымын қалыптастыруда. Nvidia компаниясымен 10 млрд АҚШ долларына жасалған әріптестік және Екібастұздағы «Деректерді өңдеу орталықтары аңғары» (ДӨО аңғары) жобасы тартылатын капитал көлемі тұрғысынан да, болашақ инвестициялық мәмілелер үшін сапаның жаңа деңгейін айқындайтын мысалдар ретінде де маңызды болып табылады.

Соған қарамастан, нормативтік-құқықтық базаның айқын еместігі және Қашаған мен Қарашығанақ сияқты аса ірі кен орындарында халықаралық мейджорлармен туындаған бірнеше миллиард долларлық салықтық және экологиялық арбитраждық даулардың ушығуы сияқты институционалдық тежегіш факторлар инвесторлардың келісімшарт талаптарының мызғымастығына қатысты алаңдаушылығын күшейтті. Осы құқықтық күрделіліктерді қайталама санкциялар тәуекелдерімен қатар басқару жоғары баламалы шығындарға алып келеді. Бұл, әсіресе, қазіргі кезеңде аса маңызды, өйткені Қазақстан BigTech компанияларының капиталы үшін Парсы шығанағындағы Араб мемлекеттері ынтымақтастығы кеңесінің (БАӘ, Сауд Арабиясы және Катар сияқты) елдерімен тікелей бәсекелесуде. Бұл мемлекеттер артық энергетикалық қуаттарға ие және өздерінің егеменді әл-ауқат қорларындағы триллиондаған долларды стратегиялық құрал ретінде пайдаланып, электр желілерінің абсолютті сенімділігін, салық салынбайтын аймақтарды және әлемдік деңгейдегі байланыс инфрақұрылымын ұсынады. Бағыт дұрыс таңдалғанымен, оны іске асыру сапасын әлі де дәлелдеу қажет.

«ЭНЕРГИЯ» аналитикалық орталығы

«ЭНЕРГИЯ» аналитикалық орталығы» ЖШС (ENERGY Insight & Analytics) KAZENERGY қауымдастығы мен AppStream IT-компаниясының бірлескен кәсіпорны болып табылады. Компания Қазақстанның мұнай, газ және электр энергетикасы салалары үшін деректердің, аналитикалық ақпараттың және ұсынымдардың басым көзі болуға ұмтылады, шешім қабылдайтын тұлғаларға жетекші нарық ойыншылары туралы егжей-тегжейлі ақпаратпен ең маңызды салалық көрсеткіштерді талдауға және болжауға мүмкіндік береді. ENERGY Insight & Analytics қызметі аналитиканың бүкіл циклін қамтиды: сипаттамалық, диагностикалық, болжамдық және нұсқаулық аналитика кезеңдерімен.

ENERGY Insight & Analytics-тің негізгі құралы және өнімі - меншікті әзірленген бағдарламалық қамтамасыз ету, нақты пайдалану жағдайлары үшін деректерді анықтауға, локализациялауға, форматтауға және барынша тиімді ұсынуға арналған EXia аналитикалық платформасы.

Дисклеймер / Жауапкершілікті шектеу

Бұл құжат тек танысу мақсатында пайдалануға арналған. Онда ұсынылған ақпарат қандай да бір бағалы қағаздарды сатып алу, өтеуге дейін ұстау немесе сату туралы ұсыныс болып табылмайды, сондай-ақ қандай да бір инвестициялық шешімдер қабылдауға ұсыныс болып табылмайды және қандай да бір әрекетке шақыру емес.
Осы құжатқа енгізілген болашақ нәтижелерге қатысты кез келген мәлімдеме, баға немесе болжам дәл болмауы мүмкін, сондықтан оларды болашақ нәтижелерге қатысты міндеттеме немесе кепілдік ретінде қарастыруға болмайды. «ЭНЕРГИЯ» аналитикалық орталығы» ЖШС (бұдан әрі - ENERGY Insights & Analytics) алушыға немесе кез келген басқа тұлғаға осы құжатты немесе оның бір бөлігін пайдалану немесе қате пайдалану нәтижесінде туындаған кез келген түрдегі зиян немесе шығын үшін қандай да бір міндеттемелерді немесе жауапкершілікті өзіне алмайды; сондай-ақ құжатты немесе оның бір бөлігін жаңарту немесе ондағы анықталуы мүмкін дәлсіздіктер туралы кез келген тұлғаны нақтылау немесе хабардар ету бойынша болашақта қандай да бір міндеттемелерді өзіне алмайды.

ENERGY Insights & Analytics материалдары инвестициялық және өзге де бизнес шешімдерін қабылдау кезінде пайдаланушының, оның менеджментінің, қызметкерлерінің, кеңесшілерінің және (немесе) клиенттерінің білімін, пайымын және тәжірибесін алмастыра алмайды. ENERGY Insights & Analytics компанияның пікірінше сенімді болып табылатын дереккөздерден ақпарат алады, алайда ENERGY Insights & Analytics ақпараттың дұрыстығына жауап бермейді, яғни ұсынылған деректерге сыртқы аудит немесе өзге де арнайы тексеру жүргізбейді және олардың дәлдігі мен толықтығы үшін жауапкершілік алмайды.

Байланыстар

- www.exia.kz
- info@exia.kz
- https://www.linkedin.com/company/energy-insight/
- Қазақстан, Астана қаласы, Д. Қонаев көшесі, 10